

 ЧЕРКАСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені Богдана Хмельницького	Силабус навчальної дисципліни «СПІВПРАЦЯ УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В УМОВАХ НУШ»			
	Статус дисципліни: навчальна дисципліна вибіркового компонента фахового переліку (внутрішньогалузева)			
Галузь знань	01 «Освіта/Педагогіка»			
Спеціальність	013 «Початкова освіта»			
Освітня програма	«Початкова освіта»			
Ступінь вищої освіти	Магістр			
Форма навчання	Денна, заочна			
Курс	1-й курс			
Семестр	2-й			
Обсяг дисципліни	Кредити	3	Години	90
Семестровий контроль	Залік			
Викладач	Шпак В.П. , доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри початкової освіти			
Контактна інформація	shpakvalentina64@vu.cdu.edu.ua			
Кафедра	Початкової освіти			
Навчально-науковий інститут / Факультет	ННІ педагогічної освіти, соціальної роботи і мистецтва			
Мова викладання	українська			
Предмет навчання (Що буде вивчатися)	Предметом навчання є спрямування на демократизацію взаємовідносин педагога з учнями, колегами, батьками. Співпраця учасників освітнього процесу в умовах НУШ – один із компонентів формули Нової української школи, що включає систему методів і прийомів виховання та навчання на засадах гуманізму і творчого підходу до розвитку особистості. В основі співпраці учасників освітнього процесу в умовах НУШ – демократичний спосіб партнерської взаємодії між учителем, учнем і батьками, які об'єднані спільними цілями і прагненнями, є добровільними і зацікавленими співниками, рівноправними учасниками освітнього процесу, відповідальними за його результат. Учитель має бути другом, а родина – залучена до побудови освітньої траєкторії дитини. Співпраця учасників освітнього процесу в умовах НУШ передбачає безумовну рівність у праві на повагу, довіру, доброзичливе ставлення і взаємну вимогливість. Сутність співпраці учасників освітнього процесу в умовах НУШ полягає в демократичному і гуманному ставленні до дитини, забезпеченні їй права на вибір,			

	власну гідність, повагу, права бути такою, якою вона є, а не такою, якою хоче її бачити вчитель. Співпраця учасників освітнього процесу в умовах НУШ складається там, де діти і дорослі об'єднані спільними поглядами і прагненнями. Співпраця учасників освітнього процесу в умовах НУШ бачить в учневі добровільного і зацікавленого соратника, однодумця, рівноправного учасника педагогічного процесу, турботливого і відповідального за його результати. Зміст навчальної дисципліни орієнтований на забезпечення здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти знаннями зі співпраці учасників освітнього процесу в умовах НУШ; володіння стратегіями взаємодії на рівні «вчитель-сім'я-школа»; розвиток комунікативної компетентності майбутнього вчителя початкової школи. Співпраця учасників освітнього процесу в умовах НУШ – чітко визначена система відносин усіх учасників освітнього процесу (учнів, батьків, вчителів), що організовується на принципах добровільності й спільних інтересів, ґрунтується на повазі й рівноправності всіх учасників, дотримуючись визначених норм (права та обов'язки) і враховуючи ціннісні орієнтири кожної зі сторін і передбачає активне включення всіх учасників у реалізацію спільних завдань і готовність брати на себе відповідальність за їх результати.
Мета (Чому це цікаво/потрібно вивчати)	Метою курсу є – формування уявлень здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти про співпрацю учасників освітнього процесу в умовах НУШ як ключовий компонент формули Нової української школи, оволодіння основними аспектами педагогічної взаємодії, розвиток комунікативної компетентності майбутнього вчителя початкової школи. Завдання: формування комунікативної компетентності здобувачів вищої освіти; оволодіння теоретичними положеннями, історичними засадами і принципами співпраці учасників освітнього процесу в умовах НУШ; ознайомлення з сутністю понять «співпраця учасників освітнього процесу», «співробітництво», «узаємодія», «педагогіка партнерства»; висвітлення основних положень реалізації співпраці учасників освітнього процесу в Концепції «Нова українська школа» – дослідження системи взаємин на рівнях «учитель-учні-батьки»; оволодіння прийомами педагогічної взаємодії з урахуванням особливостей культури педагогічного

	спілкування; розкриття засад самореалізації і самовдосконалення майбутнього вчителя початкової школи через вербальні, невербальні засоби комунікації з погляду педагогічної діяльності.
Програмні результати (Чому можна навчитися)	У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувачі другого (магістерського) рівня вищої освіти зможуть: ПРН 1. Мати спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки у сфері професійної діяльності, уміння/навички розв'язання проблем початкової освіти, необхідні для проведення досліджень та/або провадження Інноваційної діяльності з метою розвитку нових знань та процедур. ПРН 2. Вільно обговорювати результати професійної діяльності, досліджень та інноваційних проектів у сфері початкової освіти державною та іноземною мовами усно і письмово.
Компетентності (Як можна користуватися набутими знаннями і вміннями)	Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати дослідницькі та/або інноваційні задачі у сфері початкової освіти. Загальні компетентності: ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК 4. Здатність працювати автономно. Спеціальні (фахові, предметні) компетентності: СК 1. Здатність реалізовувати концептуальні засади, цілі, завдання, принципи функціонування системи освіти в професійній діяльності, усвідомлювати та поцінювати взаємозалежність людей і систем у глобальному світі. СК 4. Здатність створювати і застосовувати інноваційні технології у навчанні освітніх галузей, визначених у Державному стандарті початкової освіти, в стандартих, нестандартних та невизначених ситуаціях. СК 6. Здатність управляти освітнім процесом у сфері початкової освіти, що потребує нових стратегічних підходів, з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідності. СК 8. Здатність здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності, визначати індивідуальні професійні потреби та перспективи, оцінювати результати діяльності команд та колективів.
Зміст дисципліни	Змістовий розділ 1. Співпраця учасників освітнього процесу в умовах НУШ як передумова якісних змін в освітньому просторі України

Спрямування на демократизацію взаємовідносин педагога і дитини: створення сприятливої атмосфери співробітництва, діалогічне спілкування з дітьми в ході освітнього процесу, інтенсифікація впровадження в освітній процес активних методів навчання, які дають можливості для розкриття творчої особистості, розвитку ініціативи, активізації пізнавально-навчальної діяльності дитини.

Співпраця учасників освітнього процесу в умовах НУШ – один із факторів ефективної взаємодії учасників освітнього процесу. Форми співпраці учасників освітнього процесу в умовах НУШ.

Поняття «професійна співпраця» і його сутність. Концептуальні засади виникнення й розвитку професійної співпраці. Місце і роль професійної співпраці в НУШ. Порівняльний аналіз традиційного навчання і співпраці учасників освітнього процесу в умовах НУШ.

Змістовий розділ 2. Співпраця учасників освітнього процесу в інклюзивному класі НУШ

Порівняльна характеристика співпраці учасників освітнього процесу в умовах НУШ з іншими стилями взаємовідносин. Вплив співпраці учасників освітнього процесу в умовах НУШ на організацію навчання дітей з особливими потребами в умовах інклюзії. Шляхи впровадження співпраці учасників освітнього процесу в умовах НУШ у практику роботи інклюзивного закладу.

Цінність залучення родини до освітнього процесу. Позитивне значення співпраці учасників освітнього процесу та сімей для дітей, педагогів, батьків. Управління співпрацею з батьками як із представниками різних соціальних інститутів.

Особливості організації взаємодії закладів загальної середньої освіти з сім'єю. Установлення контакту з сім'єю. Принципи ефективної співпраці з батьками за умови пріоритету інтересів дитини.

Партнери: організації культури, освіти, засоби масової інформації, громадські організації, комерційні структури. Багатобічна співпраця учасників освітнього процесу в умовах НУШ, що об'єднуються для вирішення загальних завдань зусилля декількох партнерів.

	Змістовий розділ 3. Роль сучасного вчителя в індивідуальній освітній траєкторії учня початкової школи Співпраця учасників освітнього процесу в умовах НУШ в українській освітній традиції. Принципи співпраці учасників освітнього процесу в умовах НУШ. Співпраця учасників освітнього процесу як інноваційна модель організації освітнього процесу в НУШ. Співпраця з учнями – надання їм можливості заявити, хто вони, що вони цінують і вважають значимим. Надання учням можливості відігравати активну роль у організації навчання. Залучення учасників освітнього процесу до співпраці в умовах НУШ. Особливості організації освітнього процесу за умов співпраці її учасників в умовах НУШ. Співпраця учасників освітнього процесу в умовах НУШ як чинник ефективної взаємодії.	
Розподіл годин	Лекційні: 14 год	4 год
	Практичні/семінарські: 16 год	4 год
	Лабораторні	
	Самостійна робота: 60 год	82 год
Критерії оцінювання роботи студентів	Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 013 Початкова освіта під час вивчення дисципліни: Структура усної відповіді під час підсумкового контролю та в ході практичних занять вимагає від кожного здобувача другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 013 Початкова освіта дотримання таких компонентів: 1) визначення основних понять питання (теми, наукової проблеми): формулювання визначень, базисних категорій і понять; пояснення, тлумачення наведених понять (за необхідності); наведення альтернативних (синонімічних) визначень, якщо такі мають місце; коментар; 2) генезис: звідки увійшло в педагогічну лексику, коли та як виникло вперше; що відомо про першоджерела; як відбувався подальший розвиток; сучасний стан поняття (наукової проблеми); 3) сутність: взаємозв'язок з іншими компонентами системи; аналіз цих зв'язків; закономірності розвитку і функціонування;	

4) технологічний аспект використання теоретичного чи прикладного педагогічного знання: переваги та недоліки; значення для передового вітчизняного чи зарубіжного педагогічного досвіду; існуючі та нерозв'язані проблеми;

5) власна оцінка: альтернативні погляди, власне бачення способів розв'язання проблеми; власна оцінка, припущення, їхня обґрунтованість.

90-100 А – «відмінно» – Здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 013 Початкова освіта виявляє: високий рівень володіння навчальним матеріалом; самостійність в аналізі й узагальненні опанованого матеріалу; особливі творчі здібності; уміння самостійно здобувати знання, знаходити і опрацьовувати необхідну інформацію; уміння використовувати сформовані загальні та спеціальні компетентності для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях; переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні здібності; високий рівень засвоєння практичних умінь і навичок; уміння вільно використовувати набуті знання під час виконання, практичних завдань; уміння висловлювати своє ставлення до обговорюваних проблем, здатний висловити власну думку щодо дискусійних питань, що ґрунтується на глибокому знанні матеріалу з фаху; здатність пов'язувати теоретичний матеріал із практичними завданнями майбутньої професійної діяльності.

82–89 В – «дуже добре» – Здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 013 Початкова освіта виявляє: вільне володіння теоретичним матеріалом; глибоке знання змісту навчальної дисципліни, основних положень наукових джерел і навчальної літератури; уміння вільно використовувати набуті знання під час виконання практичних завдань, висловлювати своє ставлення до обговорюваних проблем; уміння вільно розв'язувати вправи і задачі у стандартних ситуаціях, знання основоположних теорій і фактів, уміння наводити окремі власні приклади і аргументувати певні думки; здатність пов'язувати теоретичний матеріал із практичними завданнями майбутньої професійної діяльності; демонструвати високий рівень засвоєння практичних умінь і навичок; уміння застосовувати вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, здатність

аналізувати, установлювати найсуттєвіші зв'язки і залежність між явищами, фактами, робити висновки; здатність самостійно виправляти допущені помилки, кількість яких незначна.

75–81 С – «добре» – Здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 013 Початкова освіта виявляє: знання змісту освітніх компонентів, основних положень наукових першоджерел і рекомендованої літератури; уміння використовувати набуті знання під час виконання практичних завдань, висловлювати своє ставлення до обговорюваних проблем; здатність пов'язувати теоретичний матеріал, із практичними завданнями майбутньої професійної діяльності; рівень засвоєння практичних умінь і навичок, необхідний для розв'язання теоретичних і практичних завдань; відповідь є переважно логічною, послідовною, обґрунтованою, дає змогу переважно висвітлити основні положення екзаменаційного питання; під час усної відповіді або розв'язання практичних завдань допустив окремі неточності.

68–74 D – «задовільно» – Здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 013 Початкова освіта: в основному опанував знаннями змісту більшості освітніх компонентів, орієнтується в наукових першоджерелах і рекомендованій літературі; теоретичний зміст курсу засвоєний не повністю, але прогалини не носять суттєвого характеру; виявляє вміння в окремих випадках використовувати набуті знання під час виконання практичних завдань, не завжди пов'язує теоретичний матеріал із практичними завданнями майбутньої професійної діяльності; продемонстрував середній рівень засвоєння практичних умінь і навичок, в основному достатній для розв'язання теоретичних і практичних завдань; усна відповідь є невпевненою, непереконливою, фрагментарною, непослідовною, що дає змогу в основному висвітлити поставлене запитання; під час відповіді або розв'язання практичних завдань допустив значні неточності.

60–67 E – «задовільно» – Здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 013 Початкова освіта: має часткові знання теоретичного курсу, відтворює незначну частину навчального матеріалу, має не чіткі уявлення про об'єкт вивчення; з помилками і неточностями дає визначення понять,

	формулює закономірності; демонструє практичні навички роботи, які цілісно не сформовані; не виконав частину передбачених програмою завдань або ж вони містять суттєві помилки, які потребують усунення; усні відповіді не точні та недостатньо осмислені. 1–59 F – «незадовільно» – Здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 013 Початкова освіта виявляє: часткові знання окремих фрагментів навчального матеріалу з освітніх компонентів; відсутність достатньої орієнтації в наукових першоджерелах і рекомендованій літературі; уміння лише в поодиноких випадках використовувати набуті знання під час виконання практичних завдань і пов'язувати теоретичний матеріал із практичними завданнями майбутньої професійної діяльності; продемонстрував недостатній рівень засвоєння практичних умінь і навичок; більшість завдань не виконано; відповідь є невпевненою, непереконливою, непослідовною, що не дає змоги висвітлити екзаменаційні питання.
Запитання до підсумкового контролю	1. Розкрийте принципи співпраці учасників освітнього процесу в умовах НУШ. 2. Схарактеризуйте особливості організації освітнього процесу за умов співпраці учасників освітнього процесу в НУШ 3. Надайте характеристику початкової школа як першого досвіду суспільного життя та формування активної громадянської позиції. 4. Проаналізуйте реалізацію цінностей демократії та прав людини в освітньому процесі початкової школи. 5. Обґрунтуйте співпрацю учасників як інноваційну модель організації освітнього процесу в НУШ. 6. Розкрийте спільну діяльність учителя й учнів, учителя й батьків на засадах взаєморозуміння, єдності інтересів і прагнень щодо особистісного розвитку молодших школярів. 7. Конкретизуйте дитиноцентризм як особистісно орієнтовану модель навчання та виховання учнів НУШ.

	8. Проаналізуйте активність учнів у освітньому процесі початкової школи, орієнтацію на інтереси і досвід учнів. 9. Порівняйте практичний зарубіжний і вітчизняний досвід управління роботою з батьками. 10. Розкрийте забезпечення свободи і права дитини в усіх проявах її діяльності, урахування її вікових та індивідуальних особливостей, забезпечення морально-психологічного комфорту дитини. 11. Обґрунтуйте чинники, що негативно діють на самопочуття і успішність учнів початкових класів. 12. Порівняйте сутність понять «співпраця», «співробітництво», «взаємодія». 13. Схарактеризуйте батьків як важливих, необхідних і цінних партнерів у процесі навчання учнів. 14. Проаналізуйте співпрацю та відкриту комунікацію з батьками як суттєві й критичні елементи в забезпеченні якості освіти дітей молодшого шкільного віку. 15. Розкрийте співпрацю учасників освітнього процесу як необхідну умову ефективності педагогічного процесу закладів освіти. 16. Конкретизуйте особливості організації взаємодії закладів освіти з сім'єю. Установлення контакту з сім'єю. 17. Назвіть принципи ефективної співпраці з батьками за умови пріоритету інтересів дитини. 18. Порівняйте практичний зарубіжний і вітчизняний досвід управління роботою з батьками. 19. Розкрийте педагогічне просвітництво батьків. 20. Розкрийте проведення дозвіллевих заходів за участю батьків. 21. Обґрунтуйте підвищення педагогічної культури батьків шляхом розроблення і впровадження спеціальних програм їхньої освіти. 22. Зазначте діагностичні вміння у професійній діяльності вчителя НУШ.
--	---

	23. Назвіть технології залучення батьків до освітнього процесу закладу освіти 24. Проаналізуйте школи батьків, індивідуальні зустрічі та консультації фахівців, діяльність сімейних радників, організацій релігійного напрямку, центрів сімейного орієнтування. 25. Обґрунтуйте важливість діагностичних умінь у професійній діяльності вчителя початкової школи. 26. Назвіть методи діагностування сім'ї. 27. Поясніть застосування методів спостереження, включеного спостереження, бесід, анкетування. 28. Розкрийте ефективні форми взаємодії дітей молодшого шкільного віку.
--	---

Інформаційне забезпечення (лінк на е-НМЗНД)	Основна література 1. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології : навч. посіб. Київ : Академвидав, 2004. 352 с. 2. Закон «Про освіту» URL : http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2145-19 3. Концепція «Нова українська школа» URL : https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrain_ska-shkolacompressed.pdf 4. Коханова О. П. Психологія партнерської взаємодії в освіті : навч.- метод. пос. Київ : Вид-во ПП Щербатих О.В., 2011. 104 с. 5. Кравчинська Т. С. Педагогіка партнерства: основні ідеї, принципи та сутність. <i>Підготовка керівних та педагогічних кадрів до реалізації Концепції Нової української школи</i> : зб. ст. Всеукраїнської наук.-практ. Інтернет-конф., 6 квітня 2017 р. Харків : Харківська академія неперервної освіти, 2017. С. 85–88. URL : http://conf-hano.at.ua/load/zbirniki/elektronnij_zbirnik_materialiv/4-1-0-680 6. Підласий І. П. Продуктивний педагог. Настільна книга вчителя. Харків : Вид. група «Основа», 2010. 360 с. 7. Чайка В. М. Основи дидактики : навч. пос. Київ : Академвидав, 2011. 238 с. 8. Besse J. M. Ovide Decroly, psychologue et educateur. Toulouse, Privat, 1982, 180 p. Додаткова література 1. Грицюк Л. Батьківський комітет – допомога в усьому. <i>Директор школи</i>. 2013. № 21 С. 4–14. 2. Денисюк Л., Біт-Давід М. Співпраця з батьками та громадськими організаціями – важлива складова сучасної освіти. <i>Директор школи</i>. 2012. № 17 С. 51–57. 3. Журба К. Взаємодія сім'ї і школи у вихованні гідної людини. <i>Шкільний світ</i>. 2013. № 18. С. 4–7. 4. Ковтун О. Єдиний освітній простір для педагогів, батьків та їхніх дітей. <i>Практика управління дошкільним закладом</i>. 2014. № 4. С. 7–15. 5. Крутько М. Відповідальне батьківство. <i>Школа</i>. 2013. № 2. С. 53–56. 6. Цуркан Л. Форми роботи з батьками. <i>Директор школи</i>. 2010. № 5. С. 56–59.
--	--

7. Шпак В. П. Педагогіка партнерства – сучасна освітня технологія. *Сучасні технології навчання в початковій школі* : колективна монографія / Зорочкіна Т.С., Здір Д. Р., Мовчан В. І., Нінова Т. С., Шпак В. П., Яцина С. М. Черкаси : ЧНУ імені Богдана Хмельницького, 2024. 261 с.

8. Шпак В. П., Гнезділова К. М. Концептуальні засади педагогіки партнерства в контексті методології гуманістичної педагогіки ХХІ століття. *Наука і техніка сьогодні*. 2024. № 8 (36). С. 780–792.

9. Шпак В. П. (2018). Актуалізація ідей дидактичної системи В. О. Сухомлинського в діяльності Нової української школи. *Вісник Черкаського університету : Педагогічні науки*. Випуск № 18. С. 122–130.

10. Шпак В. П. (2016). Використання технології виховання колективу в досвіді авторської школи О. А. Захаренка. *Вісник Черкаського університету : Педагогічні науки*. Випуск № 12. С. 141–147.

Інформаційні ресурси

1. Скиба М. Краще разом. Що таке педагогіка партнерства і навіщо вона в НУШ. URL: <https://nus.org.ua/articles/pedagogika-partnerstvashho-tse-take-ta-yak-zrozumity-chy-vona-ye-u-shkoli/>

2. Державний стандарт початкової освіти. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/688-2019-%D0%BF#Text>

3. Інновації в початковій освіті : проблеми, перспективи, відповіді на виклики сьогодення. Матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., (Полтава, 4-5 берез. 2020 р.) / за ред. О. А. Федій. Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2020. 86 с. URL: <http://elcat.pnpu.edu.ua/docs/Інновації.pdf>

4. Моделі підготовки майбутнього вчителя для Нової української школи : теорія і практика : кол. монографія / за ред. М. В. Гриньової. Полтава : Астроя, 2021. 407 с. URL: <http://elcat.pnpu.edu.ua/docs/Моделі.pdf>

5. Нова українська школа : порадник для вчителя / під заг. ред. Н. М. Бібік. Київ : Плеяди, 2017. 200 с. URL: <http://elcat.pnpu.edu.ua/docs/NUSH-poradnyk.pdf>

	6. Професійний стандарт за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти». URL: https://mon.gov.ua/ua/news/zatverdzheno-profstandart-vchitelya-pochatkovih-klasiv-vchitelya-zakladu-zagalnoyi-sere-dnoyi-osviti-i-vchitelya-z-pochatkovoyi-osviti 7. Яланська С. Педагогіка партнерства в авангарді суспільних змін. <i>Витоки педагогічної майстерності</i> : зб. наук. праць / Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка ; гол. ред. М. І. Степаненко. Полтава, 2017. Вип. 19. С. 380–384. (Педагогічні науки). URL: http://dspace.pnpu.edu.ua/handle/123456789/8627
Матеріально-технічне забезпечення	Аудиторія теоретичного навчання, SMART Board, наукова література, робоча навчальна програма, презентаційні матеріали